

๑๗

องค์การบริหารส่วนตำบลหนองกะป๋

เลขรับที่ ๒๐๓๓

วันที่ ๑๖ / ก.ย. / ๒๕๖๕

เวลา ๑๕.๑๓ น.

ที่ว่าการอำเภอบ้านลาด

ถนนสายสุทธิ พบ ๗๖๑๕๐

ที่ พบ ๐๖๑๘/๒๕๖๕

๗ กันยายน ๒๕๖๕

เรื่อง รายงานสรุปแนวคำวินิจฉัยของศาลปกครองเพื่อเสนอแนะแนวทางการปรับปรุงวิธีปฏิบัติราชการ ต่อ
หน่วยงานของรัฐ

เรียน นายกเทศมนตรีตำบลบ้านลาด นายองค์การบริหารส่วนตำบล ทุกแห่ง

สิ่งที่ส่งมาด้วย สำเนาหนังสือสำนักงานศาลปกครอง ที่ ศป ๐๐๒๑/๔๘๒ ลงวันที่ ๒๒ กรกฎาคม ๒๕๖๕

ด้วยจังหวัดได้รับแจ้งจากกระทรวงมหาดไทยว่า สำนักงานศาลปกครองได้จัดส่งรายงานสรุปคำ
วินิจฉัยของศาลปกครองเพื่อเสนอแนะแนวทางการปรับปรุงวิธีปฏิบัติราชการต่อหน่วยงานของรัฐ เพื่อพิจารณา
ดำเนินการแจ้งหน่วยงานในสังกัด เพื่อทราบและถือปฏิบัติ โดยเป็นกรณีตัวอย่างคดีที่เกี่ยวข้องกับองค์กรปกครอง
ส่วนท้องถิ่น จำนวน ๗ กรณี ดังนี้

๑. การเปิดอภิปรายและลงมติออกตอนสมาชิกสภาเทศบาลตำบล
๒. การเสนอญัตติต่อที่ประชุมสภาท้องถิ่นเพื่อขออนุมัติให้ใช้จ่ายเงินสะสมขององค์กรปกครอง
ส่วนท้องถิ่น
๓. การประชุมสภาองค์การบริหารส่วนตำบลเพื่อพิจารณามีมติลดหรือยกเลิกรายจ่ายในร่าง
ข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
๔. ปัญหาเกี่ยวกับผู้มีอำนาจในการเรียกประชุมสภาท้องถิ่นเพื่อพิจารณาแต่งตั้งคณะกรรมการ
พัฒนาเทศบาลและคณะกรรมการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาเทศบาล
๕. การเปลี่ยนแปลงกำหนดวัน เวลา สอบแข่งขันเพื่อบรรจุบุคคลเป็นพนักงานส่วนตำบล
โดยไม่ได้แจ้งให้ผู้มีสิทธิเข้าสอบทุกรายทราบ เป็นเหตุให้มีผู้ขาดสอบจำนวนมาก
๖. การมีคำสั่งให้รองนายกเทศมนตรีพ้นจากตำแหน่งด้วยเหตุหมดความไว้วางใจที่จะดำรง
ตำแหน่งต่อไป
๗. การออกคำสั่งเกี่ยวกับคำขอเบิกเงินสวัสดิการ กรณีข้าราชการที่ถูกสั่งพักราชการหรือให้ออก
จากราชการไว้ก่อน ยื่นคำขอเบิกเงินสวัสดิการภายหลังจากผู้มีอำนาจได้มีคำสั่งให้กลับเข้าปฏิบัติราชการตามเดิม
จึงเรียนมาเพื่อทราบ และยึดถือเป็นแนวทางปฏิบัติต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

นายสิทธิพร คงหอม
นายก อบจ.บ้านลาด

ที่ทำการปกครองอำเภอ
งานสำนักงานอำเภอ

โทร. ๐-๓๒๔๙-๑๓๑๖ ต่อ ๑๕

งาน สำนักงานสำนักงานหนังสือเวียน

สำนักกฎหมาย สป.
เลขรับ 2809
วันที่ 25 ก.ค. 2565
คน

กระทรวงมหาดไทย	สำนักงานรัฐมนตรี
กองกลาง สำนักเลขาธิการกระทรวงมหาดไทย	4676
25 ก.ค. 2565	22 ก.ค. 2565
34204	14.17
เวลา 1.04 x	กระทรวงมหาดไทย

ที่ สป ๐๐๑๑/๗๕๒

สำนักงานศาลปกครอง
 ๑๒๐ หมู่ ๓ ถนนแจ้งวัฒนะ
 แขวงทุ่งสองห้อง เขตหลักสี่
 กรุงเทพมหานคร ๑๐๒๑๐

๒๖ กรกฎาคม ๒๕๖๕

เรื่อง รายงานสรุปแนวคำวินิจฉัยของศาลปกครองเพื่อเสนอแนะแนวทางการปรับปรุงวิธีปฏิบัติราชการต่อหน่วยงานของรัฐ

เรียน รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

สิ่งที่ส่งมาด้วย รายงานสรุปแนวคำวินิจฉัยของศาลปกครองเพื่อเสนอแนะแนวทางการปรับปรุงวิธีปฏิบัติราชการต่อหน่วยงานของรัฐ

ด้วยสำนักงานศาลปกครองมีภารกิจสำคัญประการหนึ่งตามมาตรา ๗๗ (๕) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๕๒ ในการวิเคราะห์เหตุแห่งการฟ้องคดีปกครองเพื่อเสนอแนะแนวทางการปรับปรุงวิธีปฏิบัติราชการต่อหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้อง ซึ่งตลอดระยะเวลาที่ผ่านมาสำนักงานศาลปกครองได้จัดทำรายงานวิเคราะห์เหตุแห่งการฟ้องคดีปกครองและแนวปฏิบัติราชการจากคำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุดนำเสนอในรายงานประจำปีของสำนักงานศาลปกครองมาอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้หน่วยงานของรัฐได้รับทราบแนวปฏิบัติจากคำวินิจฉัยของศาลปกครอง และปฏิบัติตามในแนวทางเดียวกัน เพื่อส่งเสริมการปฏิบัติราชการที่ดี มีคุณภาพ มีมาตรฐานเดียวกัน การปรับปรุงกฎหมายและระเบียบต่าง ๆ ให้ทันสมัย เป็นธรรม อันนำไปสู่การสร้างหลักธรรมาภิบาลที่ดีให้เกิดขึ้นแก่สังคมอย่างยั่งยืน นอกจากนั้น สำนักงานศาลปกครองยังได้เผยแพร่รายงานการวิเคราะห์เหตุแห่งการฟ้องคดี และรายงานแนวปฏิบัติราชการจากคำวินิจฉัยของศาลปกครองโดยแจ้งแก่หน่วยงานทางปกครองเป็นการทั่วไปจำนวน ๙,๐๐๐ หน่วยงานเป็นประจำทุกปี เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ในการที่จะลดข้อโต้แย้งในการปฏิบัติราชการทางปกครองและปริมาณคดีขึ้นสู่ศาลปกครอง แต่ปรากฏว่ายังมีการนำคดีที่มีเหตุแห่งการฟ้องคดีลักษณะเดียวกันมาฟ้องต่อศาลปกครองเพิ่มขึ้นในทุก ๆ ปี ในการนี้ เพื่อลดปริมาณการนำคดีมาฟ้องต่อศาลปกครองและเพื่อสร้างหลักธรรมาภิบาลในการปฏิบัติหน้าที่ราชการ สำนักงานศาลปกครองจึงได้จัดทำ "รายงานสรุปแนวคำวินิจฉัยของศาลปกครองเพื่อเสนอแนะแนวทางการปรับปรุงวิธีปฏิบัติราชการต่อหน่วยงานของรัฐ" เป็นการเฉพาะหน่วยงานขึ้น โดยรายงานฉบับนี้เป็นกรณีตัวอย่างคดีที่เกี่ยวข้องกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเสนอต่อกระทรวงมหาดไทยเพื่อพิจารณาดำเนินการแจ้งเวียนหน่วยงานในสังกัดเพื่อทราบและถือปฏิบัติต่อไป

ทั้งนี้ รายงานสรุปแนวคำวินิจฉัยของศาลปกครองเพื่อเสนอแนะแนวทางการปรับปรุงวิธีปฏิบัติราชการต่อหน่วยงานของรัฐ ประกอบด้วยแนวทางการปรับปรุงวิธีการปฏิบัติราชการ จำนวน ๗ กรณี มีสาระสำคัญโดยสรุปดังนี้

๑. การเปิดอภิปรายและลงมติถอดถอนสมาชิกสภาเทศบาลตำบล (แนวปฏิบัติราชการ จากคำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๑๑/๒๕๖๐) มีสาระสำคัญว่า การที่สภาเทศบาลตำบลลงมติ ให้ผู้ฟ้องคดีพ้นจากตำแหน่งสมาชิกสภาเทศบาลตำบลโดยไม่ได้มีการเปิดโอกาสให้ผู้ฟ้องคดีใช้สิทธิอภิปราย จนหมดข้อสงสัย เป็นการลงมติที่มีลักษณะรวบรัดอภิปรายเพื่อลงมติอันเป็นการกระทำที่ขัดต่อข้อ ๗๒ ของ ระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยข้อบังคับการประชุมสภาท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๗ การกระทำของสภาเทศบาล ตำบลจึงไม่ชอบด้วยกฎหมาย

๒. การเสนอญัตติต่อที่ประชุมสภาท้องถิ่นเพื่อขออนุมัติให้ใช้จ่ายเงินสะสมขององค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่น (แนวปฏิบัติราชการจากคำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๒๐๙/๒๕๖๐) มีสาระสำคัญว่า เมื่อญัตติขออนุมัติให้ใช้จ่ายเงินสะสมโครงการปรับปรุงผิวจราจรที่พิพาทไม่ใช้เรื่องที่มี ความจำเป็นเร่งด่วน กรณีจึงสมควรเสนอญัตติล่วงหน้าเป็นหนังสือต่อประธานสภาท้องถิ่นและมีสมาชิก สภาท้องถิ่นรับรองญัตติตามข้อ ๓๘ วรรคหนึ่ง ของระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยข้อบังคับการประชุม สภาท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๗ ดังนั้น การที่นายกเทศมนตรีเสนอญัตติด้วยวาจาขออนุมัติให้จ่ายขาดเงินสะสม เพื่อโครงการดังกล่าวในที่ประชุมสภาเทศบาลสมัยสามัญ และการที่ประธานสภาเทศบาลบรรจุญัตติดังกล่าว เข้าในระเบียบวาระที่ ๖ เรื่องอื่น ๆ จึงเป็นการไม่ปฏิบัติตามขั้นตอนหรือวิธีการอันเป็นสาระสำคัญที่กฎหมาย กำหนดไว้สำหรับการเสนอญัตติต่อที่ประชุมสภาท้องถิ่น อันไม่ชอบด้วยข้อ ๓๘ วรรคหนึ่ง ของระเบียบ กระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยข้อบังคับการประชุมสภาท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๗

๓. การประชุมสภาองค์การบริหารส่วนตำบลเพื่อพิจารณามีมติลดหรือยกเลิกรายจ่ายใน ร่างข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (แนวปฏิบัติราชการจากคำพิพากษา ศาลปกครองสูงสุดที่ อร.๓/๒๕๖๒) มีสาระสำคัญว่า การเสนอขอแปรญัตติเพื่อลดงบประมาณรายจ่าย ไม่ใช่ การแปรญัตติรายจ่ายขึ้นใหม่หรือเพิ่มเติมรายจ่ายหรือเปลี่ยนแปลงความประสงค์ของจำนวนเงินที่ขออนุมัติจ่าย อันจะต้องได้รับคำรับรองจากผู้บริหารท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นเป็นผู้ขอแปรญัตติตามข้อ ๖๐ ของ ระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยข้อบังคับการประชุมสภาท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๗ ประกอบกับมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗ แต่เป็นการแปรญัตติร่างข้อบัญญัติ ที่เป็นการขอลดรายจ่ายหรือขอลดจำนวนเงินที่ขออนุญาตจ่าย

๔. ปัญหาเกี่ยวกับผู้มีอำนาจในการเรียกประชุมสภาท้องถิ่นเพื่อพิจารณาแต่งตั้ง คณะกรรมการพัฒนาเทศบาลและคณะกรรมการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาเทศบาล (แนวปฏิบัติ ราชการจากคำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อร.๖๐/๒๕๖๓) มีสาระสำคัญว่า ไม่มีกฎหมายและระเบียบใด ให้อำนาจนายกเทศมนตรีเรียกและดำเนินการประชุมสภาเทศบาลได้ ดังนั้น การที่นายกเทศมนตรีตำบล เรียกประชุมสภาเทศบาลตำบลเป็นกรณีพิเศษ เมื่อวันที่ ๒๔ ตุลาคม ๒๕๕๗ และทำหน้าที่เป็นประธานในที่ประชุม เพื่อคัดเลือกสมาชิกสภาเทศบาลตำบล เพื่อแต่งตั้งเป็นกรรมการพัฒนาเทศบาลตำบลและกรรมการติดตาม และประเมินผลแผนพัฒนาเทศบาลตำบล จึงเป็นการกระทำโดยไม่มีอำนาจตามกฎหมาย

๕. การเปลี่ยนแปลงกำหนดวัน เวลา สอบแข่งขันเพื่อบรรจุบุคคลเป็นพนักงานส่วนตำบล โดยไม่ได้แจ้งให้ผู้มีสิทธิเข้าสอบทุกรายทราบ เป็นเหตุให้มีผู้ขาดสอบจำนวนมาก (แนวปฏิบัติราชการจาก คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อบ.๒๖๔/๒๕๖๒) มีสาระสำคัญว่า แม้การมีประกาศ เรื่อง กำหนดวัน เวลา สถานที่สอบ ระเบียบเกี่ยวกับการสอบแข่งขัน วิธีการสอบแข่งขัน ภาควิชาความรู้ความสามารถทั่วไป (ภาค ก) และภาค ความรู้ความสามารถเฉพาะสำหรับตำแหน่ง (ภาค ข) เพื่อบรรจุบุคคลเป็นพนักงานส่วนตำบล ขององค์การบริหารส่วนตำบล ข. (แก้ไขเพิ่มเติม) ลงวันที่ ๑๓ สิงหาคม ๒๕๕๖ เปลี่ยนแปลงกำหนดวันสอบ จากเดิมในวันศุกร์ที่ ๒๓ สิงหาคม ๒๕๕๖ เป็นวันพุธที่ ๒๑ สิงหาคม ๒๕๕๖ จะเป็นไปตามหลักเกณฑ์และ

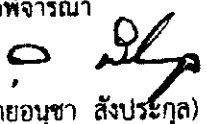
วิธีการที่กฎหมายให้อำนาจไว้ แต่เมื่อไม่ได้มีการแจ้งให้ผู้มีสิทธิเข้าสอบจำนวน ๑๕๐ ราย ทราบโดยวิธีการอื่น นอกเหนือจากการนำประกาศดังกล่าวปิดไว้ ณ ที่ทำการของผู้ถูกฟ้องคดี และลงเว็บไซต์ www.wangnangsao.go.th เท่านั้น ทั้งที่สามารถดำเนินการแจ้งให้ผู้มีสิทธิเข้าสอบทราบโดยวิธีการแจ้งทาง ไปรษณีย์ลงทะเบียนหรือแจ้งทางโทรศัพท์ก็ได้ และการดำเนินการดังกล่าวก็ไม่ใช่เป็นการสร้างภาระเกินสมควร แก่องค์การบริหารส่วนตำบลฯ. แต่อย่างไรก็ดี กรณีการเลื่อนกำหนดวันสอบจึงบ่งชี้ว่ามีความมุ่งหมาย ที่ไม่เหมาะสมเพื่อเอื้อประโยชน์แก่ผู้มีสิทธิเข้าสอบบางรายที่ไม่สอดคล้องกับระบบคุณธรรมและไม่มี ความสมเหตุสมผล ถือเป็นการใช้ดุลพินิจโดยมิชอบ ประกาศดังกล่าวจึงไม่ชอบด้วยกฎหมาย

๖. การมีคำสั่งให้รองนายกเทศมนตรีพ้นจากตำแหน่งด้วยเหตุหมดความไว้วางใจที่จะให้ ดำรงตำแหน่งต่อไป (แนวนโยบายบริหารจากคำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๗๑/๒๕๖๒) มีสาระสำคัญว่า โดยสภาพของเรื่องแล้ว การที่นายกเทศมนตรีจะถอดถอนรองนายกเทศมนตรีหรือสั่งให้รองนายก เทศมนตรีพ้นจากตำแหน่ง เป็นความอิสระในการพิจารณาของนายกเทศมนตรี โดยอาจพิจารณาจากการ กระทำหรือพฤติกรรมของรองนายกเทศมนตรีในเรื่องใดเรื่องหนึ่งหรือหลายเรื่องโดยเฉพาะเจาะจง หรือ อาจจะเป็นการกระทำหรือพฤติกรรมของรองนายกเทศมนตรีผู้นั้นโดยรวม หรืออาจจะเป็นกรณีที่นายกเทศมนตรี หมดความไว้วางใจในตัวรองนายกเทศมนตรีก็ได้ ดังนั้น การจะจัดให้มีการระงับเหตุผลการออกคำสั่ง ตามมาตรา ๓๗ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๔ ด้วยหรือไม่ อย่างไร ย่อมไม่มี ผลกระทบต่อความสมบูรณ์ของคำสั่งดังกล่าว

๗. การออกคำสั่งเกี่ยวกับคำขอเบิกเงินสวัสดิการ กรณีข้าราชการที่ถูกสั่งพักราชการหรือ ให้ออกจากราชการไว้ก่อน ยื่นคำขอเบิกเงินสวัสดิการภายหลังจากผู้มีอำนาจได้มีคำสั่งให้กลับเข้าปฏิบัติ ราชการตามเดิม (แนวนโยบายบริหารจากคำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๑๙๔/๒๕๖๒) มีสาระสำคัญว่า การที่ข้าราชการที่ถูกสั่งพักราชการหรือให้ออกจากราชการไว้ก่อน ได้นำใบเสร็จรับเงินค่ารักษาพยาบาลและ ค่าการศึกษาของบุตรที่มีการออกให้ในระหว่างที่ถูกพักราชการมายื่นขอเบิกเงินสวัสดิการเกี่ยวกับการ รักษาพยาบาลและการศึกษาของบุตรภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่กรณีถึงที่สุด ผู้มีอำนาจพิจารณาอนุมัติอำนาจ หน้าที่พิจารณาขอเบิกเงินสวัสดิการเกี่ยวกับการรักษาพยาบาลและการศึกษาของบุตรตามสิทธิ ทั้งนี้ ตามข้อ ๕ ของระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยเงินสวัสดิการเกี่ยวกับการรักษาพยาบาลของพนักงานส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๑ ประกอบกับข้อ ๒ (๒) และ (๓) ของประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการ เบิกจ่ายเงินสวัสดิการเกี่ยวกับการรักษาพยาบาลของพนักงานส่วนท้องถิ่น ลงวันที่ ๒ กันยายน ๒๕๔๒ และ ระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยเงินสวัสดิการเกี่ยวกับการศึกษาของบุตรพนักงานส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๑ ข้อ ๕ ประกอบกับข้อ ๒ (๑) ของประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการเบิกจ่ายเงินสวัสดิการ เกี่ยวกับการศึกษาของบุตรพนักงานส่วนท้องถิ่น ลงวันที่ ๑๒ เมษายน ๒๕๔๒

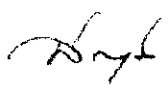
ที่ มท ๐๑๐๐/ 3803

เรียน ปลัดกระทรวงมหาดไทย จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาดำเนินการต่อไป และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้ เพื่อโปรดพิจารณา

(นายอนุชา สังประกุล)

หัวหน้ากลุ่มงานร้องทุกข์ รักษาการในตำแหน่ง
หัวหน้าสำนักงานรัฐมนตรี ปฏิบัติราชการแทน
เลขาธิการรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย
๒๒ ก.ค. ๒๕๖๕
สำนักส่งเสริมงานคดีปกครอง

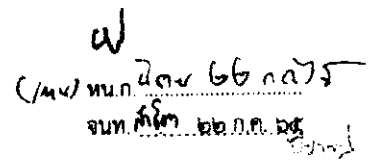
ขอแสดงความนับถือ

(นางสมฤดี อัญญุสิทธิ์)

เลขาธิการสำนักงานศาลปกครอง

โทร ๐ ๒๑๔๑ ๐๖๑๐ (โทรศัพท์สายด่วน "๑๓๕๕")
โทรสาร ๐ ๒๑๔๓ ๙๘๕๕
ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ songserm2022@gmail.com

พ.ศ. ๒๕๖๕
วันที่ ๒๒ ก.ค. ๒๕๖๕

**รายงานสรุปแนวคำวินิจฉัยของศาลปกครอง
เพื่อเสนอแนะแนวทางการปรับปรุงวิธีปฏิบัติราชการ
ต่อหน่วยงานของรัฐ**

สำนักงานศาลปกครอง

รายงานสรุปแนวคำวินิจฉัยของศาลปกครอง
เพื่อเสนอแนะแนวทางการปรับปรุงวิธีปฏิบัติราชการต่อหน่วยงานของรัฐ

ศาลปกครองเป็นองค์กรตุลาการ มีอำนาจหน้าที่ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๑๙๗ วรรคหนึ่ง ในการพิจารณาพิพากษาคดีปกครองอันเนื่องมาจากการใช้อำนาจทางปกครอง ตามกฎหมายหรือเนื่องมาจากการดำเนินกิจการทางปกครอง โดยมีสำนักงานศาลปกครอง ซึ่งเป็นส่วนราชการที่เป็นหน่วยงานอิสระตามรัฐธรรมนูญ มีฐานะเป็นนิติบุคคลตามมาตรา ๗๖ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒ ทำหน้าที่เป็นหน่วยธุรการของศาลปกครอง ทั้งนี้ มาตรา ๗๗ (๕) แห่งพระราชบัญญัติเดียวกัน บัญญัติให้สำนักงานศาลปกครองมีอำนาจหน้าที่สำคัญประการหนึ่ง คือ วิเคราะห์เหตุแห่งการฟ้องคดีปกครอง เพื่อเสนอแนะแนวทางการปรับปรุงวิธีปฏิบัติราชการต่อหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้อง ซึ่งสำนักงานศาลปกครองได้เผยแพร่แนวทางการปฏิบัติราชการจากคำวินิจฉัยศาลปกครองสูงสุดไปยังหน่วยงานของรัฐต่าง ๆ เป็นประจำทุกปี แต่ยังคงปรากฏว่ามีการนำคดีที่มีเหตุแห่งการฟ้องคดี ในลักษณะเดียวกันมายื่นฟ้องต่อศาลปกครอง จึงได้จัดทำ “รายงานสรุปแนวคำวินิจฉัยของศาลปกครองเพื่อเสนอแนะแนวทางการปรับปรุงวิธีปฏิบัติราชการต่อหน่วยงานของรัฐ” โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการเสนอแนะให้หน่วยงานของรัฐเป็นการเฉพาะหน่วยงานได้รับทราบแนวปฏิบัติราชการที่มาจากคำวินิจฉัยของศาลปกครอง

สำหรับรายงานการศึกษาฉบับนี้ สำนักงานศาลปกครองได้คัดเลือกตัวอย่างคดีที่เกี่ยวข้องกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและเจ้าหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจำนวน ๗ คดี ซึ่งศาลปกครองสูงสุดได้มีคำวินิจฉัยที่สามรถใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติราชการของหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐได้เป็นการทั่วไป โดยกรณีที่ ๑ ถึงกรณีที่ ๔ เป็นเรื่องเกี่ยวกับการประชุมสภาท้องถิ่น กรณีที่ ๕ เป็นเรื่องเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงกำหนดวัน เวลา สอบแข่งขันเพื่อบรรจุบุคคลเป็นพนักงานส่วนตำบล กรณีที่ ๖ เป็นเรื่องเกี่ยวกับนายกเทศมนตรีมีคำสั่งให้รองนายกเทศมนตรีพ้นจากตำแหน่งด้วยเหตุหมดความไว้วางใจที่จะให้ดำรงตำแหน่งต่อไป และกรณีที่ ๗ เป็นเรื่องเกี่ยวกับคำสั่งไม่อนุมัติคำขอเบิกเงินสวัสดิการเกี่ยวกับการรักษาพยาบาล และการศึกษาของบุตรด้วยเหตุใบเสร็จรับเงินมีอายุเกิน ๑ ปีปฏิทิน กรณีข้าราชการที่ถูกสั่งพักราชการหรือให้ออกจากราชการไว้ก่อน ยื่นคำขอเบิกเงินสวัสดิการฯ ภายหลังจากผู้มีอำนาจได้มีคำสั่งให้กลับเข้าปฏิบัติราชการตามเดิม ทั้งนี้ สำนักงานศาลปกครองพิจารณาแล้วเห็นว่า คดีที่คัดเลือกมานี้เป็นเรื่องที่มีความสำคัญและเป็นข้อพิพาทที่เกิดขึ้นได้กับทุกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ดังนั้น หากกระทรวงมหาดไทยได้รับทราบและแจ้งเวียนแนวทางการปฏิบัติราชการตามแนวคำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุดดังกล่าว ไปยังองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต่าง ๆ ก็น่าจะมีผลในการสร้างมาตรฐานการปฏิบัติราชการและช่วยลดปริมาณการฟ้องคดีในประเด็นดังกล่าวลงได้ ทั้งนี้ แนวคำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุดทั้ง ๗ กรณีดังกล่าว มีสาระสำคัญโดยสรุป ดังนี้

๑. การเปิดอภิปรายและลงมติถอดถอนสมาชิกสภาเทศบาลตำบล

คดีนี้ ศาลปกครองสูงสุดวินิจฉัยวางหลักการสำคัญว่า ในการเปิดอภิปรายและลงมติถอดถอนสมาชิกสภาเทศบาลตำบลเนื่องจากมีความประพฤติในทางที่จะนำมาซึ่งความเสื่อมเสียและก่อความไม่สงบแก่สภาเทศบาลตำบลและกระทำการอันเสื่อมเสียประโยชน์ของสภาเทศบาลตำบล โดยมีพฤติการณ์ให้ร้ายสมาชิกคนอื่นให้เสื่อมเสียในสถานที่ต่าง ๆ หลายครั้ง มีปัญหาเกี่ยวกับพนักงานเทศบาลถึงขั้นลงไม้ลงมือ มีพฤติกรรมก้าวร้าวข่มขู่บุคคลอื่น อันเป็นการกระทำผิดตามมาตรา ๑๔ วรรคหนึ่ง (๗) แห่งพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๕๔๖ นั้น โดยที่มติของสภาเทศบาลตำบลที่ให้สมาชิกสภาเทศบาลตำบลพ้นจากตำแหน่งมีลักษณะเป็นการใช้อำนาจทางปกครองตามกฎหมายของเจ้าหน้าที่ที่มีผลกระทบกระเทือนต่อสถานภาพของสิทธิหรือหน้าที่ของสมาชิกสภาเทศบาลตำบล คนดังกล่าว จึงเป็นคำสั่งทางปกครองตามมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ ซึ่งบัญญัติว่า “คำสั่งทางปกครอง” หมายความว่า (๑) การใช้อำนาจตามกฎหมายของเจ้าหน้าที่ที่มีผลเป็นการสร้างนิติสัมพันธ์ขึ้นระหว่างบุคคลในอันที่จะก่อ เปลี่ยนแปลง โอน สงวน รั้ง หรือมีผลกระทบต่อสถานภาพของสิทธิหรือหน้าที่ของบุคคล ไม่ว่าจะเป็นการถาวรหรือชั่วคราว เช่น การสั่งการ การอนุญาต การอนุมัติ การวินิจฉัยอุทธรณ์ การรับรอง และการรับจดทะเบียน แต่ไม่หมายความรวมถึงการออกกฎ (๒) การอื่นที่กำหนดในกฎกระทรวง เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่า ในการประชุมอภิปรายเพื่อลงมติให้ผู้ฟ้องคดีพ้นจากตำแหน่งสมาชิกสภาเทศบาลตำบลมิได้มีการชี้แจงรายละเอียดและข้อเท็จจริงตามข้อกล่าวหาให้ผู้ฟ้องคดีทราบอย่างชัดเจนและเพียงพอที่จะเข้าใจข้อกล่าวหาเพื่อใช้สิทธิโต้แย้งและแสดงพยานหลักฐานของตน เมื่อข้อกล่าวหายังไม่ชัดเจนว่าเป็นข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นจริงหรือไม่ และถือว่าเป็นผู้ประพฤติในทางที่จะนำมาซึ่งความเสื่อมเสียหรือเป็นการเสียประโยชน์ต่อสภาเทศบาลตำบลอย่างไร การลงมติให้ผู้ฟ้องคดีพ้นจากตำแหน่งสมาชิกสภาเทศบาลตำบลโดยไม่ได้มีการเปิดโอกาสให้ผู้ฟ้องคดีใช้สิทธิอภิปรายจนหมดข้อสงสัย จึงเป็นการลงมติที่มีลักษณะรวบรัดอภิปรายเพื่อลงมติอันเป็นการกระทำที่ขัดต่อข้อ ๗๒ ของระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยข้อบังคับการประชุมสภาท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๗ การกระทำของสภาเทศบาลตำบลจึงไม่ชอบด้วยกฎหมาย (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๑๑/๒๕๖๐)

๒. การเสนอญัตติต่อที่ประชุมสภาท้องถิ่นเพื่อขออนุมัติให้ใช้จ่ายเงินสะสมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

คดีนี้ ศาลปกครองสูงสุดวินิจฉัยวางหลักการสำคัญว่า ระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยข้อบังคับการประชุมสภาท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๗ ข้อ ๓๘ วรรคห้า กำหนดให้การเสนอญัตติต้องเสนอล่วงหน้าเป็นหนังสือ เว้นแต่กรณีที่อาจเสนอด้วยวาจาในที่ประชุมได้ แม้ว่าญัตติขออนุมัติให้ใช้จ่ายเงินสะสมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะมีได้มีกฎหมายกำหนดไว้ โดยเฉพาะให้ต้องทำเป็นหนังสือก็ตาม แต่ญัตติที่อาจเสนอด้วยวาจาในที่ประชุมดังกล่าวต้องเป็นญัตติขอให้รับรองรายงานการประชุม หรือรับรองรายงานอื่น ๆ ของคณะกรรมการ หรือขอให้ปรึกษาเป็นการด่วน หรือญัตติร่างข้อบัญญัติที่ที่ประชุมสภาท้องถิ่นอนุมัติให้พิจารณาสามารถจะรวดเร็ว

ตามข้อ ๔๕ หรือญัตติที่กำหนดไว้ในข้อ ๔๐ วรรคหนึ่ง หรือญัตติที่ประธานสภาท้องถิ่น เห็นควรอนุญาต โดยเฉพาะกรณีญัตติที่ประธานสภาท้องถิ่นเห็นควรอนุญาตให้เสนอด้วยวาจา การพิจารณาอนุญาตของประธานสภาท้องถิ่นต้องคำนึงถึงประโยชน์สาธารณะหรือส่วนรวมที่มีความจำเป็นเร่งด่วนไม่สามารถเสนอญัตติล่วงหน้าเป็นหนังสือได้เท่านั้น ไม่อาจอนุญาตให้เสนอญัตติด้วยวาจาได้ตามอำเภอใจทุกกรณี เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่า ญัตติขออนุมัติให้ใช้จ่ายเงินสะสม โครงการปรับปรุงผิวจราจรที่พิพาทไม่ใช่เรื่องที่มีความจำเป็นเร่งด่วน กรณีจึงสมควรเสนอญัตติล่วงหน้าเป็นหนังสือต่อประธานสภาท้องถิ่นและมีสมาชิกสภาท้องถิ่นรับรองญัตติตามข้อ ๓๘ วรรคหนึ่ง ของระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยข้อบังคับการประชุมสภาท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๗ ดังนั้น การที่นายกเทศมนตรีเสนอญัตติด้วยวาจาขออนุมัติให้จ่ายขาดเงินสะสมเพื่อโครงการดังกล่าว ในที่ประชุมสภาเทศบาลสมัยสามัญ สมัยที่ ๒ ประจำปี พ.ศ. ๒๕๔๙ และการที่ประธานสภาเทศบาลบรรจุญัตติดังกล่าวไว้ในระเบียบวาระที่ ๖ เรื่องอื่น ๆ จึงเป็นการไม่ปฏิบัติตามขั้นตอนหรือวิธีการอันเป็นสาระสำคัญที่กฎหมายกำหนดไว้สำหรับการเสนอญัตติต่อที่ประชุมสภาท้องถิ่น อันไม่ชอบด้วยข้อ ๓๘ วรรคหนึ่ง ของระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยข้อบังคับการประชุมสภาท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๗ (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๒๐๙/๒๕๖๐)

๓. การประชุมสภาองค์การบริหารส่วนตำบลเพื่อพิจารณามีมติลดหรือยกเลิก รายจ่ายในร่างข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

คดีนี้ ศาลปกครองสูงสุดวินิจฉัยวางหลักการสำคัญว่า เจตนารมณ์ของข้อ ๕๙ และข้อ ๖๐ ของระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยข้อบังคับการประชุมสภาท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๗ คือ เพื่อให้สภาองค์การบริหารส่วนตำบลทำหน้าที่ตรวจสอบการใช้จ่ายเงินงบประมาณของผู้บริหารท้องถิ่น ให้รอบคอบ รัดกุม และเป็นไปเพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่น ส่วนการเสนอคำแปรญัตติ เพื่อเพิ่มรายจ่าย รวมทั้งการเสนอโครงการใหม่ซึ่งเป็นการเปลี่ยนแปลงความประสงค์ของจำนวนเงิน ที่ขออนุมัติจ่าย สามารถดำเนินการได้ต่อเมื่อได้รับคำรับรองจากผู้บริหารท้องถิ่นหรือคำแปรญัตตินั้น ผู้บริหารท้องถิ่นเป็นผู้เสนอ ทั้งนี้ สภาองค์การบริหารส่วนตำบลสามารถพิจารณาและมีมติเห็นชอบ ให้แปรญัตติร่างข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่าย โดยตัดลดงบประมาณรายจ่ายในวาระที่ ๒ ขึ้นแปรญัตติ รวมทั้งสามารถลงมติให้ความเห็นชอบให้ตราเป็นข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายในวงเงิน ที่ลดลงที่สภาองค์การบริหารส่วนตำบลได้เคยมีมติรับหลักการในวาระที่ ๓ เห็นชอบให้ตราเป็น ข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายได้ ดังนั้น เมื่อการแปรญัตติของคณะกรรมการแปรญัตติร่างข้อบัญญัติ งบประมาณรายจ่าย ประจำปีงบประมาณ ๒๕๕๙ ตามคดีนี้เป็นการเสนอขอแปรญัตติเพื่อลดงบประมาณ รายจ่ายจำนวน ๖ รายการ และตัดลดงบประมาณรายจ่ายทั้งโครงการจำนวน ๓ รายการ จึงไม่ใช่ การแปรญัตติรายจ่ายขึ้นใหม่หรือเพิ่มเติมรายจ่ายหรือเปลี่ยนแปลงความประสงค์ของจำนวนเงิน ที่ขออนุมัติจ่ายอันจะต้องได้รับคำรับรองจากผู้บริหารท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นเป็นผู้ขอแปรญัตติ ตามข้อ ๖๐ ของระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยข้อบังคับการประชุมสภาท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๗ ประกอบกับมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗ แต่เป็นการแปรญัตติร่างข้อบัญญัติที่เป็นการขอลดรายจ่ายหรือขอลดจำนวนเงินที่ขออนุญาตจ่าย

ซึ่งมีจำนวนสมาชิกสภาท้องถิ่นเป็นผู้เสนอขอแปรญัตติ และเป็นผู้รับรองคำขอแปรญัตติครบตามที่กำหนดไว้ในข้อ ๓๘ วรรคหนึ่ง ของระเบียบเดียวกัน การแปรญัตติขอลดหรือจะลดจำนวนเงินงบประมาณรายจ่ายทั้ง ๙ รายการ จึงชอบด้วยข้อ ๕๔ ของระเบียบดังกล่าวแล้ว ด้วยเหตุนี้ การที่สภาองค์การบริหารส่วนตำบลมีมติเห็นชอบให้แปรญัตติร่างข้อบัญญัติโดยลดหรือตัดลดลงงบประมาณรายจ่ายทั้ง ๙ รายการ ในวาระที่ ๒ ชั้นแปรญัตติและมีมติให้ความเห็นชอบให้ตราเป็นข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายในวาระที่ ๓ ชั้นเห็นชอบให้ตราเป็นข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่าย จึงชอบด้วยกฎหมายแล้ว ข้อกล่าวอ้างของผู้ฟ้องคดีที่ว่า การประชุมสภาองค์การบริหารส่วนตำบลครั้งดังกล่าวไม่ชอบด้วยกฎหมาย เนื่องจากมีการตัดลดลงงบประมาณทั้ง ๙ โครงการ ทำให้ผู้ฟ้องคดีซึ่งดำรงตำแหน่งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลไม่สามารถนำโครงการที่ผ่านการแปรญัตติไปดำเนินการต่อไปได้ ฟังไม่ขึ้น (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อร.๓/๒๕๖๒)

๔. ปัญหาเกี่ยวกับผู้มีอำนาจในการเรียกประชุมสภาท้องถิ่นเพื่อพิจารณาแต่งตั้งคณะกรรมการพัฒนาเทศบาลและคณะกรรมการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาเทศบาล

คดีนี้ ศาลปกครองสูงสุดวินิจฉัยวางหลักการสำคัญว่า นายกเทศมนตรีซึ่งมีอำนาจหน้าที่บริหารกิจการของเทศบาล ไม่มีกฎหมายและระเบียบใดให้มีอำนาจเรียกและดำเนินการประชุมสภาเทศบาลได้ ดังนั้น แม่นายกเทศมนตรีตำบลจะมีอำนาจแต่งตั้งสมาชิกสภาเทศบาลตำบลเป็นกรรมการพัฒนาเทศบาลตำบลและกรรมการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาเทศบาลตำบล แต่การริเริ่มคัดเลือกและเสนอรายชื่อสมาชิกสภาเทศบาลตำบลเพื่อให้นายกเทศมนตรีตำบลมีคำสั่งแต่งตั้ง นั้น ระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการจัดทำแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๘ กำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของสภาเทศบาลตำบล ด้วยเหตุนี้ การที่นายกเทศมนตรีตำบลเรียกประชุมสภาเทศบาลตำบลเป็นกรณีพิเศษ เมื่อวันที่ ๒๔ ตุลาคม ๒๕๕๗ และทำหน้าที่เป็นประธานในที่ประชุมเพื่อคัดเลือกสมาชิกสภาเทศบาลตำบลเพื่อแต่งตั้งเป็นกรรมการพัฒนาเทศบาลตำบลและกรรมการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาเทศบาลตำบล จึงเป็นการกระทำโดยไม่มีอำนาจตามกฎหมาย และมีผลทำให้คำสั่งเทศบาลตำบลที่ ๖๔๐/๒๕๕๗ ลงวันที่ ๓๑ ตุลาคม ๒๕๕๗ เฉพาะในส่วนที่แต่งตั้งนาย ส. นาย ร. และนาย ถ. สมาชิกสภาเทศบาลตำบลเป็นกรรมการพัฒนาเทศบาลตำบล และคำสั่งเทศบาลตำบล ที่ ๖๔๑/๒๕๕๗ ลงวันที่ ๓๑ ตุลาคม ๒๕๕๗ เฉพาะในส่วนที่แต่งตั้งนาย ม. นาย ส. และนาย ว. สมาชิกสภาเทศบาลตำบลเป็นกรรมการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาเทศบาลตำบล ตามมติการประชุมสภาเทศบาลตำบลครั้งดังกล่าว เป็นคำสั่งที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายไปด้วย (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อร.๖๐/๒๕๖๓)

๕. การเปลี่ยนแปลงกำหนดวัน เวลา สอบแข่งขันเพื่อบรรจุบุคคลเป็นพนักงานส่วนตำบล โดยไม่ได้แจ้งให้ผู้มีสิทธิเข้าสอบทุกรายทราบ เป็นเหตุให้มีผู้ขาดสอบจำนวนมาก

คดีนี้ ศาลปกครองสูงสุดวินิจฉัยวางหลักการสำคัญว่า แม้การมีประกาศเรื่อง กำหนดวัน เวลา สถานที่สอบ ระเบียบเกี่ยวกับการสอบแข่งขัน วิธีการสอบแข่งขัน ภาควิชาความรู้ความสามารถทั่วไป (ภาค ก) และภาควิชาความรู้ความสามารถเฉพาะสำหรับตำแหน่ง (ภาค ข) เพื่อบรรจุ

บุคคลเป็นพนักงานส่วนตำบลขององค์การบริหารส่วนตำบล ว. (แก้ไขเพิ่มเติม) ลงวันที่ ๑๓ สิงหาคม ๒๕๕๖ เปลี่ยนแปลงกำหนดวันสอบจากเดิมในวันศุกร์ที่ ๒๓ สิงหาคม ๒๕๕๖ เป็นวันพุธที่ ๒๑ สิงหาคม ๒๕๕๖ จะเป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กฎหมายให้อำนาจไว้ แต่เมื่อไม่ได้มีการแจ้งให้ผู้มีสิทธิเข้าสอบจำนวน ๑๕๐ ราย ทราบโดยวิธีการอื่นนอกเหนือจากการนำประกาศดังกล่าวปิดไว้ ณ ที่ทำการของผู้ถูกฟ้องคดี และลงเว็บไซต์ของผู้ถูกฟ้องคดีเท่านั้น ทั้งที่สามารถดำเนินการแจ้งให้ผู้มีสิทธิเข้าสอบทราบโดยวิธีการแจ้งทางไปรษณีย์ลงทะเบียนหรือแจ้งทางโทรศัพท์ก็ได้ และการดำเนินการดังกล่าวก็ไม่เป็นการสร้างภาระเกินสมควรแก่องค์การบริหารส่วนตำบล ว. แต่อย่างใด ซึ่งผลจากการเลื่อนวันสอบดังกล่าวเป็นเหตุให้มีผู้ขาดสอบจำนวนมาก บางตำแหน่งไม่มีผู้เข้าสอบเลย กรณีการเลื่อนกำหนดวันสอบจึงบ่งชี้ว่ามีความมุ่งหมายที่ไม่เหมาะสมเพื่อเอื้อประโยชน์แก่ผู้มีสิทธิเข้าสอบ บางรายที่ไม่สอดคล้องกับระบบคุณธรรมและไม่มีความสมเหตุสมผล ถือเป็นการใช้ดุลพินิจโดยมิชอบ ประกาศดังกล่าวจึงไม่ชอบด้วยกฎหมาย และมีผลทำให้การจัดสอบในวันพุธที่ ๒๑ สิงหาคม ๒๕๕๖ ไม่ชอบด้วยกฎหมาย รวมทั้งทำให้การดำเนินการในขั้นตอนต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง จนกระทั่งมีการออกประกาศองค์การบริหารส่วนตำบล ว. เรื่อง รายชื่อผู้สอบผ่านการสอบแข่งขันเพื่อบรรจุบุคคลเป็นพนักงานส่วนตำบล ภาคความรู้ความสามารถทั่วไป (ภาค ก) และภาคความรู้ความสามารถที่ใช้สำหรับตำแหน่ง (ภาค ข) ลงวันที่ ๒๒ สิงหาคม ๒๕๕๖ และประกาศองค์การบริหารส่วนตำบล ว. เรื่อง รายชื่อผู้สอบแข่งขันได้ การขึ้นบัญชีผู้สอบแข่งขันได้ และการยกเลิกการขึ้นบัญชีผู้สอบแข่งขันได้ เพื่อบรรจุบุคคลเป็นพนักงานส่วนตำบลขององค์การบริหารส่วนตำบล ว. ลงวันที่ ๒๕ สิงหาคม ๒๕๕๖ ไม่ชอบด้วยกฎหมายไปด้วย (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อบ.๒๖๔/๒๕๖๒)

๖. การมีคำสั่งให้รองนายกเทศมนตรีพ้นจากตำแหน่งด้วยเหตุหมดความไว้วางใจที่จะให้ดำรงตำแหน่งต่อไป

คดีนี้ ศาลปกครองสูงสุดวินิจฉัยวางหลักการสำคัญว่า โดยสภาพของเรื่องแล้ว การที่นายกเทศมนตรีจะถอดถอนรองนายกเทศมนตรีหรือสั่งให้รองนายกเทศมนตรีพ้นจากตำแหน่ง เป็นความอิสระในการพิจารณาของนายกเทศมนตรี โดยอาจพิจารณาจากการกระทำหรือพฤติกรรมของรองนายกเทศมนตรีในเรื่องใดเรื่องหนึ่งหรือหลายเรื่องโดยเฉพาะเจาะจง หรืออาจจะเป็นการกระทำหรือพฤติกรรมของรองนายกเทศมนตรีผู้นั้นโดยรวม หรืออาจจะเป็นกรณีที่นายกเทศมนตรีหมดความไว้วางใจในตัวรองนายกเทศมนตรีก็ได้ ดังนั้น การจะจัดให้มีการระบุเหตุผลของการออกคำสั่งตามมาตรา ๓๗ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ ด้วยหรือไม่ อย่างไรย่อมไม่มีผลกระทบต่อความสมบูรณ์ของคำสั่งดังกล่าว ด้วยเหตุนี้ การที่นายกเทศมนตรีตำบลอาศัยอำนาจตามมาตรา ๔๘ เศรส (๓) แห่งพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๙๖ มีคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีพ้นจากตำแหน่งรองนายกเทศมนตรีตำบล โดยระบุในคำสั่งว่ามีความเห็นแตกต่างในการบริหารงานระหว่างนายกเทศมนตรีตำบลกับผู้ฟ้องคดี ทำให้เกิดความขัดแย้งในฝ่ายบริหาร ซึ่งเป็นปัญหาอุปสรรคต่อการบริหารราชการของเทศบาล ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงหมดความไว้วางใจผู้ฟ้องคดีที่จะให้ดำรงตำแหน่งรองนายกเทศมนตรีเพื่อช่วยเหลือในการบริหารราชการของเทศบาลต่อไป จึงเป็นการใช้ดุลพินิจโดยชอบตามบทบัญญัติของกฎหมายแล้ว (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๗๑/๒๕๖๒)

๗. การออกคำสั่งเกี่ยวกับคำขอเบิกเงินสวัสดิการ กรณีข้าราชการที่ถูกสั่งพักราชการหรือให้ออกจากราชการไว้ก่อน ยื่นคำขอเบิกเงินสวัสดิการภายหลังจากผู้มีอำนาจได้มีคำสั่งให้กลับเข้าปฏิบัติราชการตามเดิม

คดีนี้ ศาลปกครองสูงสุดวินิจฉัยวางหลักการสำคัญว่า โดยที่ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยเงินสวัสดิการเกี่ยวกับการรักษาพยาบาลของพนักงานส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๑ ข้อ ๕ กำหนดให้ วิธีการเบิกจ่ายนั้นให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กระทรวงมหาดไทยกำหนด ซึ่งตามประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการเบิกจ่ายเงินสวัสดิการเกี่ยวกับการรักษาพยาบาลของพนักงานส่วนท้องถิ่น ลงวันที่ ๒ กันยายน ๒๕๔๒ ข้อ ๒ กำหนดว่า การยื่นขอเบิกเงิน... (๒) การขอรับเงินสวัสดิการเกี่ยวกับการรักษาพยาบาลกรณีเข้ารับการรักษาพยาบาลในสถานพยาบาลของทางราชการประเภทผู้ป่วยภายใน เมื่อผู้มีสิทธิจ่ายเงินค่ารักษาพยาบาลไปก่อนแล้ว ให้นำใบเสร็จรับเงินมาขอเบิกตามวิธีการที่กำหนดใน (๓) ได้ในกรณีต่อไปนี้... (๒.๔) กรณีถูกสั่งพักราชการหรือให้ออกจากราชการไว้ก่อน เมื่อคดีหรือกรณีถึงที่สุด ถ้าปรากฏว่าผู้นั้นได้รับเงินเดือนในระหว่างถูกสั่งพักราชการ หรืออยู่ในระหว่างถูกสั่งให้ออกจากราชการไว้ก่อน ซึ่ง (๓) กำหนดว่า การขอรับเงินสวัสดิการเกี่ยวกับการรักษาพยาบาลกรณีเข้ารับการรักษาพยาบาลในสถานพยาบาลของทางราชการประเภทผู้ป่วยนอก หรือกรณีเข้ารับการรักษาพยาบาลในสถานพยาบาลของเอกชน หรือกรณีการใช้สิทธิเบิกเพิ่มเติมเฉพาะส่วนที่ยังขาดอยู่ หรือกรณีที่กำหนดใน (๒) ให้ปฏิบัติดังนี้ (๓.๑) ให้ผู้มีสิทธิยื่นใบเบิกเงินสวัสดิการเกี่ยวกับการรักษาพยาบาลของพนักงานส่วนท้องถิ่น (แบบ ร.บ. ๓) ท้ายประกาศนี้ พร้อมด้วยหลักฐานการรับเงินของสถานพยาบาลต่อผู้บังคับบัญชาที่กำหนดให้เป็นผู้รับรองการใช้สิทธิตามข้อ ๓ ภายในระยะเวลาหนึ่งปีนับถัดจากวันที่ปรากฏในหลักฐานการรับเงิน หากพ้นกำหนดเวลาดังกล่าวให้ถือว่าผู้มีสิทธิหมดสิทธิในการขอรับเงินสวัสดิการเกี่ยวกับการรักษาพยาบาลในการรักษาพยาบาลครั้งนั้น เว้นแต่จะเป็นกรณีตาม (๒.๓) และ (๒.๔) ให้นำมาเบิกได้ตามสิทธิภายในหนึ่งปี นับแต่วันที่ได้รับทราบการสั่งจ่ายบำนาญ หรือวันที่รับทราบคดีหรือกรณีถึงที่สุด และตามระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยเงินสวัสดิการเกี่ยวกับการศึกษาของบุตรพนักงานส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๑ ข้อ ๕ กำหนดให้ วิธีการเบิกจ่ายเงินให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กระทรวงมหาดไทยกำหนด ซึ่งตามประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการเบิกจ่ายเงินสวัสดิการเกี่ยวกับการศึกษาของบุตรพนักงานส่วนท้องถิ่น ลงวันที่ ๑๒ เมษายน ๒๕๔๒ ข้อ ๒ กำหนดว่า การยื่นขอเบิกเงิน (๑) ให้ผู้มีสิทธิยื่นใบเบิกเงินสวัสดิการเกี่ยวกับการศึกษาของบุตร (แบบ ก.บ. ๑) พร้อมด้วยหลักฐานการรับเงินของสถานศึกษาต่อผู้บังคับบัญชาหรือผู้เบิกเงินบำนาญที่กำหนดให้เป็นผู้มีอำนาจรับรองการใช้สิทธิตาม ๓ (๑) ภายในกำหนดระยะเวลาหนึ่งปี นับตั้งแต่วันเปิดภาคเรียนของแต่ละภาค สำหรับสถานศึกษาที่เรียกเก็บเงินค่าการศึกษาเป็นรายภาคเรียน หรือวันเปิดเรียนภาคต้นของปีการศึกษา สำหรับสถานศึกษาที่เรียกเก็บเงินค่าการศึกษาครั้งเดียวตลอดปี หากพ้นกำหนดเวลานี้แล้วให้ถือว่าผู้มีสิทธิหมดสิทธิในการขอรับเงินสวัสดิการเกี่ยวกับการศึกษาของบุตรสำหรับภาคการศึกษานั้น หรือปีการศึกษานั้น แล้วแต่กรณี วรรคสอง กำหนดว่า ในกรณีถูกสั่งพักราชการ

หรือให้ออกจากราชการไว้ก่อน เมื่อคดีหรือกรณีถึงที่สุด ถ้าปรากฏว่าผู้นั้นได้รับเงินเดือนในระหว่าง ถูกสั่งพักราชการ หรือในระหว่างถูกสั่งให้ออกจากราชการไว้ก่อน ให้ผู้มีสิทธินำหลักฐานการรับเงิน ของสถานศึกษามาเบิกได้ตามสิทธิภายในหนึ่งปี นับแต่วันที่รับทราบคดีหรือกรณีถึงที่สุด จากบทบัญญัติดังกล่าว พนักงานส่วนท้องถิ่นที่อยู่ระหว่างถูกสั่งพักราชการหรือให้ออกจากราชการไว้ก่อน ย่อมไม่อาจยื่นขอรับเงินสวัสดิการเกี่ยวกับการรักษาพยาบาลและการศึกษาของบุตรได้ เมื่อต่อมา ได้รับคำสั่งให้กลับเข้าปฏิบัติราชการตามเดิม การที่บุคคลดังกล่าวได้นำใบเสร็จรับเงินค่ารักษาพยาบาล และค่าการศึกษาของบุตรที่มีการออกให้ในระหว่างที่ถูกพักราชการมายื่นขอเบิกเงินสวัสดิการเกี่ยวกับการ รักษาพยาบาลและการศึกษาของบุตรภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่กรณีถึงที่สุด ผู้มีอำนาจพิจารณา ย่อมมีอำนาจหน้าที่พิจารณาขอเบิกเงินสวัสดิการเกี่ยวกับการรักษาพยาบาลและการศึกษาของบุตร ตามสิทธิ ทั้งนี้ ตามข้อ ๕ ของระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยเงินสวัสดิการเกี่ยวกับการ รักษาพยาบาลของพนักงานส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๑ ประกอบกับข้อ ๒ (๒) และ (๓) ของประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการเบิกจ่ายเงินสวัสดิการเกี่ยวกับการ รักษาพยาบาลของพนักงานส่วนท้องถิ่น ลงวันที่ ๒ กันยายน ๒๕๔๒ และระเบียบกระทรวง มหาดไทย ว่าด้วยเงินสวัสดิการเกี่ยวกับการศึกษาของบุตรพนักงานส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๑ ข้อ ๕ ประกอบกับข้อ ๒ (๑) ของประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการเบิกจ่าย เงินสวัสดิการเกี่ยวกับการศึกษาของบุตรพนักงานส่วนท้องถิ่น ลงวันที่ ๑๒ เมษายน ๒๕๔๒ แล้วแต่กรณี (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๑๙๔/๒๕๖๒)